

N:o 123.

Uppläst och godkänd hos Första Kammaren den 1 juni 1901.
— — — — Andra Kammaren — 1 — —

Riksdagens skrifvelse till Konungen, i anledning af väckt motion om införande af en särskild enligt vissa grunder såsom bevilning till staten utgående, men från allmänna bevilningen fristående, direkt skatt.

(Särskilda Utskotts (N:o 1) Utlåtande N:o 11).

Till Konungen.

Inom Riksdagen har af enskild motionär gjorts framställning, att Riksdagen måtte i skrifvelse till Eders Kongl. Maj:t anhålla, det täcktes Eders Kongl. Maj:t, i följd af de väsentligen ökade kostnaderna för försvaret, som den för Riksdagen framlagda propositionen om ny härordning skulle föranleda, samt i följd af att Eders Kongl. Maj:t sannolikt kommer att finna tilläggsbevilning behöflig för följande år liksom för det innevarande, för nästa Riksdag framlägga förslag till en bevilningsförordning, som, utgörande ett supplement eller bihang till nu gällande bevilningsförordning, i hvilken obligatorisk sjelfdeklaration borde införas, innehåller föreskrifter om en, utan inverkan på den kommunala skattskyldigheten, till staten utgående särskild bevilning, hvilken, i förening med rätt att göra afdrag för skuldräntor, skulle under användande af den progressiva skatteformen erläggas för inkomst af kapital och arbete, utdelning å aktier, lotter i banker samt för en efter vissa procent af taxeringsvärdet *beräknad* inkomst af fastighet.

Bih. till Riksd. Prot. 1901. 10 Saml. 1 Afd. 1 Band. 35 Häft. (N:o 123.)

Till stöd för ifrågavarande framställning har motionären, under åberopande af hvad chefen för finansdepartementet till statsrådsprotokollet den 21 december 1900 yttrat till förmån för införande af ökad direkt skatt till staten anført, att man ej torde kunna förneka, det så väl statens behof som rättvisa och billighet kräfde, då ett dyrbart försvarsväsende skulle införas, att större inkomster än hittills borde förvärfvas åt staten på den direkta beskattningens väg, men att den nuvarande anordningen af beivllningen af fast egendom och inkomst hindrade en tidsenlig utveckling af denna skatteform till större rättvisa i skattebestämmelserna och till större finansiell betydelse för staten. Frågan om förändring i beivllningsförordningen och dermed förändringar i den kommunala skattskyldigheten kunde ej väntas vara framlagd för Riksdagen och af densamma pröfvad och afgjord, innan flera år förgått, under hvilka behofvet af högre direkt skatt än den nuvarande gjorde sig oafvisligen gällande. Under mellantiden skulle man för den direkta skattens uttagande vara hänvisad till en på den nu varande beivllningsförordningen grundad tilläggsbeivllning, som visserligen förr blifvit använd, men obestriddligen träffade på ett ojemnt och orättvist sätt och af denna anledning ej kunde uttagas efter en högre beräkning än den vid denna riksdag af Eders Kongl. Maj:t föreslagna.

Under afvaktan på den viktiga frågans lösning i hela dess vidd, borde man emellertid kunna genom en särskild beivllningsförordning, som blefve ett supplement eller bihang till den nuvarande, afhjelpa en del olägenheter uti ifrågavarande hänseende och derigenom på ett lättare och rättvisare sätt än nu förskaffa staten ökade inkomster på den direkta beskattningens väg. Den särskilda beivllning, som enligt en sådan förordning skulle erläggas utöfver den vanliga enligt nu gällande förordning, borde anordnas på sådant sätt, att den i högre grad, än för närvarande egde rum, kunde uttagas efter den verkliga skatteförmågan. Lämpligt vore utan tvifvel att i en sådan förordning införa skatt till staten för utdelning å aktier äfvensom å lotter i enskilda banker, på samma gång det medgäfves sådana bolag rätt till afdrag efter någon viss grund å den vinst eller inkomst, för hvilken de sjelfva hade att skatta. Äfven borde den särskilda beivllningen anordnas efter progressiv skattefot, hvilken form för beskattningen syntes rättvis, då skatteförmågan i regel stege i starkare progression än inkomstens belopp. Progressionen i skatten borde dock sluta vid ett visst inkomstbelopp. Utan medgifvande af afdrag å inkomsten för ränta å gäld, äfven den personliga, kunde ej denna särskilda beskattning motsvara rättvisans kraf, i synnerhet om beskattningen blefve progressiv. För att en sådan särskild beskattning skulle medföra åsyftadt resultat, blefve det äfven nödvändigt att införa obligatorisk sjelfdeklaration. En kongl. proposition angående förändrad beivllningsförordning, som förelagts

1897 års Riksdag, hade innehållit bestämmelse härom. Ett hufvudskäl, som då anförts deremot, hade varit, att man ej organiserat taxeringsmyndigheterna på sådant sätt, att nödig garanti gäfves för sekretessens bevarande; blefve detta skäl undanröjdt, torde införandet af denna institution ej möta synnerligt motstånd.

Det minsta inkomstbelopp, för hvilket man blefve skyldig att deklarerera, borde blifva olika i afseende å inkomst af kapital och inkomst af arbete samt behöfde naturligtvis ej sammanfalla med de minsta belopp, för hvilka bevillning efter den särskilda förordningen skulle utgå.

I afseende å fast egendom borde ifrågavarande bevillning erläggas för en inkomst deraf, som *beräknades* efter vissa procent af taxeringsvärdet. Å den sålunda beräknade inkomsten skulle, liksom vid annan inkomst, afdrag få göras för skuldräntor. Någon deklareringskyldighet af inkomsten för fastighet blefve ej behöflig, då taxeringsvärdet funnes i taxeringslängden. Men för att vederbörande taxeringsmyndighet vid beräkningen af inkomsten af en fastighet måtte varda i tillfälle att taga hänsyn till möjligen befintlig skuldränta, vore det nödvändigt, att egaren deklarerade sådan ränta, hvarvid oriktig uppgift, som medförde för stort afdrag, borde vara åtföljd af samma äfventyr som oriktig deklarerering af inkomst. Samma skattefot borde begagnas för den beräknade inkomsten af fastighet, som för motsvarande inkomst af andra skatteföremål; huruvida bevillningsfritt afdrag borde förekomma i afseende å den beräknade inkomsten af fastighet, derom kunde dock tvifvel råda. Uppginge fastighetsegares beräknade inkomst till mindre belopp än den minsta inkomst af kapital eller arbete, hvarför särskild bevillning skulle erläggas, syntes han ändock ej böra blifva fri från sådan bevillning; en minimisumma af hvad som skulle åläggas fastighetsegare i särskild bevillning borde måhända för underlättande af redovisningen vara fastställd.

Egare af fastighet torde böra åläggas att, efter anmaning, deklarerera arrende- och hyresbelopp samt, om fastigheten hade ett taxeringsvärde öfver ett visst belopp, arealen å olika slags mark.

Om skattskyldig egde inkomst inom flera än ett taxeringsdistrikt, borde deklarereringen verkställas och skatten åsättas efter sammanlagda beloppet. På samma sätt borde förfaras och beräknas, när skattskyldig egde inkomst både af kapital, arbete, aktier och fastighet eller af några af dessa.

Den af Eders Kongl. Maj:t i särskild proposition till Riksdagen föreslagna tilläggsbevillning, i hvilket ärende Riksdagen i annat sammanhang kommer att yttra sig, förekommer icke såsom en nyhet inom bevillningslagstiftningen. Då staten haft behof af ökade inkomster, har detta flera gånger tillgodosetts genom tilläggsbevillning. De anspråk, som komma att ställas på staten, i den händelse Eders Kongl. Maj:t godkänner den af Riks-

dagen nu antagna nya härordning, som medför afsevärdt ökade utgifter, lära emellertid varda så stora, att en tilläggsbevillning i den form denna skatt hittills innehaft icke kan antagas komma att motsvara behovet och än mindre gent emot de skattskyldige uppfylla krafvet på en skatteform, som är lämpad efter skatteförmågan.

Riksdagen, som i den skrifvelse, hvori Riksdagens beslut beträffande ny värnpligtslag och ny härordning hos Eders Kongl. Maj:t anmälts, uttalat den åsigt, att en afsevärd del af de ökade kostnader, hvilka genom omorganisationen af landets försvarsväsende uppkomma, bör betäckas genom direkta och förmögenhetsskatter, anser, på sätt Riksdagen i annat sammanhang inför Eders Kongl. Maj:t uttalat, att obligatorisk sjelfdeklaration af inkomst bör införas för att en så vidt möjligt rättvis direkt beskattning må kunna anordnas; och vill Riksdagen framhålla, att för den s. k. progressiva skattemetodens tillämpning en sådan deklaration är af synnerlig vikt. Särskildt skulle det sannolikt möta svårighet att använda denna skattemetod, så vida ej skattskyldig, som åtnjuter inkomst inom flera taxeringsdistrikt, får sig ålagdt att för *en* taxeringsmyndighet, exempelvis den i den skattskyldiges mantalskrifningsort befintliga, uppgifva sina samtliga inkomster. Äfven vill Riksdagen erinra om, att den förordning motionären föreslår kräfver, att inkomst af aktier, kommanditlotter, lotter i enskilda banker och ekonomiska föreningar skall uppgifvas, om sådan inkomst ensam eller i förening med annan inkomst ej understiger det minsta belopp, för hvilket uppgiftsskyldighet skall ega rum. Genom samma förordning skulle för öfrigt rättighet medgifvas fastighetsegare och andra, som enligt nu gällande bevillningsförordning ej ega rätt till afdrag af skuldräntor från inkomsten, att med den verkan förordningen bestämmer inför vederbörande uppgifva desamma.

På grund af hvad såväl i motionen blifvit anfördt som Riksdagen här ofvan yttrat, får Riksdagen anhålla, att, för den händelse Eders Kongl. Maj:t godkänner Riksdagens beslut angående utsträckning af värnpligten och om en ny härordning, Eders Kongl. Maj:t täcktes för nästa Riksdag framlägga förslag till förordning om en särskild såsom bevillning till staten utgående, men från allmänna bevillningen fristående, direkt skatt, att, efter viss progression, med rätt till afdrag för skuldräntor, erläggas för alla slag af inkomst, hvarvid inkomst af fastighet beräknas efter viss procent af taxeringsvärdet.

Stockholm den 1 juni 1901.

Med undersåtlig vördnad: